

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 02/11/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 241: Hiếu thân tôn sư là nền tảng để thành tựu

Ân đức Cha Mẹ sanh thành nên chúng ta thật lớn như trời biển nhưng ân đức ấy vẫn không lớn bằng ân đức của Phật Bồ Tát cũng như các bậc thầy khả kính dạy chúng ta phương pháp tu hành, vượt thoát sanh tử. Cha Mẹ sanh ra thân chúng ta nhưng không giúp được chúng ta ra khỏi luân hồi. Hai ân đức này vô cùng quan trọng trong việc xây dựng nền tảng tu hành của mỗi cá nhân. Thiếu nền tảng này chẳng khác nào một tòa nhà xây trên bãi đất bồi, trên bãi cát không có gốc. Trên Kinh điển, Phật dạy rằng: “*Hiếu thân tôn sư là chánh nhân Tịnh nghiệp của ba đời chư Phật*”. Ba đời chư Phật quá khứ, hiện tại và vị lai từ khi mới bắt đầu phát tâm thẳng đến thành Phật đều phải tu từ căn bản này.

Phước đầu tiên trong Tịnh nghiệp Tam phước là “*Hiếu dưỡng Phụ Mẫu, Phụng sự Sư trưởng, Từ tâm bất sát, Tu Thập Thiện nghiệp*”. Kinh điển Tịnh Độ cũng khẳng định rằng thế giới Tây Phương Cực Lạc là thế giới của hiếu kính. Nếu ai không tu hiếu kính thì cho dù niệm Phật tốt cũng không thể vãng sanh thế giới ấy. Kính trọng sư trưởng không phải là ngày ngày hầu cơm hầu nước mà là y giáo phụng hành, là nghe lời dạy mà làm theo. Chúng ta không nghe bằng lỗ tai mà nghe bằng tánh nghe, bằng sự quán sát, bằng cảm nhận xem Cha Mẹ mình cần gì, Thầy muốn mình làm gì. Người nghe được mức độ này mới có thể có thành tựu. Việc này rất quan trọng! Chúng ta hiện chỉ nghe bằng lỗ tai còn người biết nghe bằng sự quán sát thì dù có điếc, dù không có lỗ tai vẫn nghe được.

Chúng ta từng nghe cụm từ: “*Nam Mô Đại Từ Đại Bi Cứu Khổ Quán Thế Âm Bồ Tát*”. Đây là Bồ Tát Quán Thế Âm lắng nghe tiếng khổ của chúng sanh, Ngài nghe bằng tánh nghe của mình chứ không nhìn bằng mắt hay nghe bằng lỗ tai. Cho nên mọi sự mọi việc mà chúng ta nghe được bằng sự cảm nhận thì sẽ hoàn toàn khác. Tôi đi đến đâu, tôi quán sát lá trên cây, tôi có thể đoán biết cái cây đó có thiếu nước hay không? Tôi từng đến một ngôi trường và thấy chậu hoa nơi ấy thiếu nước đã mấy ngày trầm trọng, tuy nhiên, không một ai ở đó nhận ra. Điều này cho thấy tâm ý của chúng ta đang qua loa, chưa quán sát và chưa lắng

nghe mọi sự mọi việc bằng tánh nghe để cảm nhận. Sự lắng nghe không phải bằng lỗ tai mà phải bằng tánh nghe của mình như vậy mới sâu sắc.

Tôi đến một dãy nhà hay vào một gian phòng nào đó, tôi có thể cảm nhận được một vòi nước vặn không chặt hoặc van nước chưa khóa hay từ tiếng nước chảy của bồn cầu, tôi cũng có thể đoán biết nút nhấn bồn cầu đã không nhả về vị trí cũ nên nước bị thất thoát. Nếu những việc đó, chúng ta không dùng bằng tánh nghe thì làm sao chúng ta nghe được. Cho nên y giáo phụng hành – nghe lời làm theo trong “*Tôn Trọng Sư Trưởng*” chính là làm theo bằng sự quán sát. Không phải chờ đợi người khác bảo chúng ta làm, chúng ta mới làm. Đó chưa phải là làm bằng cái tâm. Người biết làm bằng tâm là người biết lắng nghe, biết quán sát.

Hòa Thượng nói: ***“Tam phước là nền tảng vững chắc! Trong phước đầu tiên, câu thứ nhất là Hiếu dưỡng Phụ Mẫu, câu thứ hai là Phụng sự Sư trưởng, câu thứ ba là Từ Tâm bất sát, câu thứ tư là Tu Thập Thiện nghiệp. Phật pháp là hiếu đạo, Phật pháp là sư đạo.”*** Phật pháp được xây dựng trên nền tảng của hiếu đạo và sư đạo. Ba ngàn năm trước, Thích Ca Mâu Ni Phật đã xem trọng đến việc này và hiện nay, người người cũng đều xem trọng việc này. Ba ngàn năm sau hay ba mươi ngàn năm sau nữa, nếu đây vẫn là thế giới loài người thì người ta vẫn xem trọng nền tảng hiếu đạo và sư đạo. Chỉ khi nào con người bị nhân bản vô tính, từ trong ống nghiệm bước ra, thì có thể họ không xem trọng hiếu đạo và sư đạo. Họ có thể nói: *“Tôi không có ân đức với ai, tôi không từ bào thai nào sanh, tôi cũng chẳng có thầy dạy, đều là phần mềm AI chỉ dạy”*.

Chúng ta tu học Phật pháp phải bắt đầu từ hiếu đạo và sư đạo. Hiếu đạo không phải chỉ dừng lại ở việc ngày ngày thờ phụng Cha Mẹ, đó là hiếu nhỏ. Tâm lượng như vậy vẫn còn nhỏ hẹp. Tuy nhiên, từ nền tảng này, chúng ta phải biết nhân rộng ra tận hư không khắp pháp giới. Chúng ta hiếu kính và phụng sự đối với tất cả chúng sanh. Việc này hoàn toàn có đạo lý. Phật từng chỉ dạy tất cả những người nam là cha ta đời quá khứ và sẽ là một vị Phật ở tương lai, tất cả thân người nữ là mẹ ta đời quá khứ và là một vị Phật ở tương lai. Do đó, chúng ta hiếu kính với tất cả chúng sanh là hiếu kính với Cha Mẹ mình. Chúng ta phụng sự chúng sanh là phụng sự một vị Phật ở tương lai. Phật là một vị Thầy. Cho nên tâm lượng này giúp không gian hành hiếu, hành kính của chúng ta trở nên rộng lớn chứ không nhỏ hẹp.

Từ đây, chúng ta có thể hiểu rõ hơn lời chỉ dạy của Hòa Thượng rằng: “*Bạn muốn vãng sanh Tây Phương Cực Lạc thì công đức phước báu của bạn phải bằng Phật A Di Đà.*” Điều này có nghĩa rằng tâm chúng ta càng ngày càng phải mở rộng. Chúng ta hiếu kính không chỉ với Cha Mẹ mình, tôn sư không chỉ với Thầy của mình mà là đối với tất cả các Cha Mẹ trên thế gian, tất cả các vị Thầy, tất cả chúng sanh. Không gian hành hiếu hành kính của chúng ta không hề hẹp. Nếu hẹp là do tâm chúng ta nhỏ hẹp hoặc chúng ta tự khống chế, tự đặt ra hạn lượng cho tâm của mình. Tôi đã có lúc vì những sự kiện tổ chức tri ân Cha Mẹ hay vì đến giúp những nơi người ta chưa biết hành hiếu mà bỏ lỡ những dịp giỗ Cha hay không về chăm Mẹ khi Mẹ ốm. Những việc cá nhân đó mà chúng ta coi trọng là sai rồi. Việc lợi ích chúng sanh, lợi ích cộng đồng, lợi ích xã hội một cách thiết thực hay những nơi chưa biết hành hiếu hay muốn hành hiếu cần chúng ta đến thì chúng ta phải đến để giúp.

Hòa Thượng nói: “***Phật pháp bắt đầu từ hiếu đạo, bắt đầu từ sư đạo và cũng từ nơi đây mà viên mãn. Bạn thành Phật rồi, chính là thành tựu viên mãn hiếu đạo và sư đạo. Chúng ta phải nhận biết cho rõ ràng!***” Thành tựu Phật đạo chính là thành tựu hiếu đạo và thành tựu sư đạo. Như vậy, người sống ở thế gian này mà bất hiếu với Cha Mẹ, bất kính với lão sư thì không bao giờ có cơ hội thành tựu. Ở thế gian, người ta làm cho Cha Mẹ buồn khổ, bất kính với lão sư nhưng trong tâm không hề áy náy này, hoàn toàn bất cần. Người thế gian chỉ nhìn được rằng Cha Mẹ là Cha Mẹ, họ không biết được rằng quá khứ là Cha Mẹ và tương lai là chư Phật, là thầy của trời người, là Cha lành trong bốn loài thấp sanh, thai sanh, noãn sanh và hóa sanh.

Chúng sanh quá khứ là cha mẹ, vị lai là chư Phật, vậy thì phụng sự và hiếu kính chúng sanh là chúng ta đang thực hành hạnh hiếu kính cao nhất, là hành hiếu đạo và sư đạo ở tầm cao. Không chỉ đời này mà từ nhiều đời trước, Cha Mẹ vẫn đang yêu thương chúng ta, còn đang nhớ thương chúng ta tuy nhiên, họ vì sự nhớ thương ấy mà phải sanh tử luân hồi, còn đang đọa lạc. Quán sát đạo lý này, chúng ta mới thấy mình đã trở nên bất hiếu rồi. Phật từng huyền ký rằng: “*Ta là Phật đã thành tất cả chúng sanh là Phật sẽ thành*”. Mọi chúng sanh đều có tánh Phật nên nhất định sẽ thành Phật.

Chúng ta học Phật pháp thì phải biết đến tầm cao, tầm rộng mà Phật muốn truyền dạy cho chúng ta. Hiện tại, nếu làm cho Cha Mẹ buồn khổ hay hay mang

tâm oán ghét Thầy đã dạy bảo mình tức là hành hiếu kính với Cha Mẹ và sự trưởng không tốt, thì chúng ta làm sao có tâm hiếu thân tôn sư đối với chúng sanh ở tận hư không khắp pháp giới? Có lần trong một buổi chia sẻ, tôi thấy mọi người nghe pháp ngáp lên ngáp xuống nhưng đến lúc tặng quà thì khác, người nhận rồi vẫn muốn nhận nữa, họ không cần biết người khác có hay không nữa.

Một người có tâm như thế ở cõi Ta Bà chắc chắn đã tạo nên sự động loạn, tâm như thế sao có thể về được thế giới Tây Phương Cực Lạc được? Thầy Thái từng kể câu chuyện về bữa ăn với chiếc đĩa dài của phàm phu và của Thánh nhân, bữa ăn của tiểu nhân và của quân tử, bữa ăn của trần gian và bữa ăn của tiên nhân. Ở bữa ăn của Thánh Nhân, của người quân tử, của Thiên nhân là họ dứt thức ăn cho nhau nên ai cũng được ăn vui vẻ. Ngược lại, bữa ăn của phàm phu, của tiểu nhân, của trần gian là ai cũng cố gắng gắp cho mình bằng chiếc đĩa dài nên không thể tự cho vào miệng lại còn rơi vãi, rồi cãi cọ nhau.

Nếu người có tâm cảnh như thế vãng sanh về Tây Phương Cực Lạc thì có lẽ nơi đó chứa toàn tội phạm. Là người học Phật, chúng ta luôn quán chiếu rằng giả sử như mình đã có phần thì đó là ân đức còn nếu chưa có phần thì chúng ta phải nên nhường hết cho mọi người, còn thừa mình mới lấy. Đây mới là tâm lượng của Phật của Bồ Tát. Suốt quá trình dài trước đây, tại các lễ tri ân Cha Mẹ, chúng ta đều có bữa ăn cho những người tham dự. Đó là sự quan tâm đến mọi người và đó cũng là một việc hành hiếu, việc tôn sư.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta được Cha mẹ sanh thành, nuôi nấng, được Cha mẹ quan tâm, săn sóc. Sau khi chúng ta trưởng thành, chúng ta phải có thể vì xã hội, vì chúng sanh mà tạo phúc thì đó mới chân thật báo đáp được ân sanh thành và nuôi dưỡng.”*** Hòa Thượng từng nói nếu có ai hỏi Phật dạy gì thì chúng ta chỉ cần nói một chữ, đó là chữ Hiếu. Hiếu chính là Hiếu Thân Tôn Sư. Chúng ta được Cha Mẹ, Thầy cô dạy bảo và sau khi trưởng thành, chúng ta phải tạo phúc cho xã hội, phục vụ xã hội. Đó mới là người biết tri ân, báo ân. Khi chúng ta nghe lời Hòa Thượng dạy, chúng ta cảm nhận thấy tâm mình được mở rộng ra tận hư không chứ không tù túng trong căn nhà của mình. Tâm đã rộng thì mọi việc làm đều khăng khải, dứt khoát, mạnh mẽ.

Hòa Thượng nói: ***“Một người lớn được Cha Mẹ dạy bảo thật không dễ dàng, một học trò trưởng thành nhờ sự dạy bảo của Thầy cô cũng không dễ dàng. Ân của Cha Mẹ, ân của Phật là vô cùng to lớn, do đó, việc thứ nhất trong***

giáo dục của Phật chính là dạy chúng ta hiếu dưỡng phụ mẫu, dạy chúng ta tri ân báo ân.” Nếu chúng ta gặp người thầy không tốt thì hành trình bước vào đời của chúng ta chẳng có thứ gì, có chăng chỉ là sự phá hoại, chẳng giúp ích gì cho cộng đồng và xã hội. Có người hằng ngày nói đến việc tri ân báo ân nhưng bước ra ngoài thì sợ vất vả, sợ nắng mưa. Họ không tận lực hy sinh phụng hiến, không đem năng lực, tài lực của bản thân phục vụ và tạo phúc cho xã hội.

Năm vừa qua chúng ta đã tổ chức hơn 20 trại hè, thầy cô và đội cơ sở vật chất rất khổ cực, băng rừng vượt núi qua cả những vùng lầy lội để đến cả những nơi xa xôi. Kết quả là các con có được một lễ hội, được dạy dỗ, được hành hiếu, tri ân báo ân với Cha Mẹ và thầy cô, lễ phép với xóm làng. Chúng ta đã được dạy nên đem những bài học đó, sự trưởng thành của chúng ta để phục vụ và tạo phúc cho xã hội. Đây mới chân thật là tri ân báo ân.

Tôi nói ra không phải là khoe mà là để chúng ta biết cách làm, không để người khác phục vụ mình. Cho nên phục vụ và tạo phúc cho xã hội là một trong những phần tri ân báo ân và là cách để xây dựng nền tảng hiếu thân tôn sư. Hòa Thượng nói: ***“Bà Vi Đề Hi khi gặp phải kiếp nạn con trai bất hiếu, đem cha nhốt vào ngục tù, không cho ăn, để cho tự chết còn bản thân thì bị cấm cung, bà đã hướng đến Thích Ca Mâu Ni Phật cầu phương pháp để sanh về một thế giới an lành, không ở thế giới Ta Bà này. Trước khi Phật nói ra phương pháp để thoát khỏi thế giới Ta Bà này, Ngài đã nói đến Tịnh Nghiệp Tam Phước”.***

Vì sao bà Vi Đề Hi gặp kiếp nạn này? Vì con của bà bất hiếu. Vấn đề bất hiếu này đã xảy ra cách đây 3000 năm và nếu chúng ta không xem trọng thì xã hội của 3000 hay 30.000 năm sau, vẫn là một đề tài nóng. Con của bà bất hiếu đã cấm cung không cho bà đi đâu và nhốt vua cha vào ngục tù để cho tự chết chỉ vì muốn chiếm ngôi vua. Kiếp nạn này cho thấy kết quả của sự lơ là trong giáo dục gia đình.

Hòa Thượng nói: ***“Trong Tịnh nghiệp Tam phước, Phật dạy chúng ta ba điều là chánh nhân tịnh nghiệp của ba đời chư Phật. Cho nên tất cả mọi người có vô lượng vô biên pháp môn để tu hành thành Phật, thế nhưng, không luận là người nào, tu học pháp môn nào đều phải xây dựng trên nền tảng Tịnh nghiệp Tam phước. Việc này, chúng ta nhất định phải nên biết! Chúng ta học Phật và nếu Tịnh nghiệp Tam phước làm không tốt thì cũng giống như xây nhà không có nền móng.”*** Câu nói này hết sức quan trọng! Ba đời chư Phật là

quá khứ chư Phật, hiện tại chư Phật và vị lai chư Phật đều từ nền tảng hiếu thân tôn sư mà tu tập. Đây là nền tảng căn bản và có nền tảng này mới tu học pháp môn giống như xây nhà phải có móng. Tu hành không có nền móng thì cũng không có được thành tựu./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!